

Research Article

Comparison of Dark Personality Traits, Feeling of Alienation and Spiritual Well-Being in People with and without Tendency to Vandalism

Authors

Abbas Abolghasemi¹, Seyyedeh Zahra Seyyed Noori^{2*}, Morteza Zakeri³, Reza Ghorbani⁴

 1. Professor of psychology, University of Guilan, Rasht, Iran. abolghasemi1344@guilan.ac.ir

 2. Ph.D in psychology, University of Guilan, Rasht, Iran. (Corresponding Author)

 3. Instruction and Research Center of District 10 of the Organization of pPrisons and Security and Educational Measures of the Country, Rasht, Iran. m_zakeri94@yahoo.com

 4. Instruction and Research Center of District10 of the Organization of pPrisons and Security and Educational Measures of the Country, Rasht, Iran. gisom108@yahoo.com

Abstract

Receive Date:
21/11/2023

Accept Date:
05/05/2024

Introduction: The aim of this study was to compare dark personality traits, feelings of alienation, and spiritual well-being between individuals with a tendency toward vandalism and those without.

Method: This survey study employed a causal-comparative design. The population for this study consisted of all individuals residing in prisons within Guilan Province in the year 2020. The sample for the present study consisted of 380 prisoners, including 180 individuals with a history of vandalism and 200 without. These participants were identified and selected from among the prisoners residing in facilities within Guilan Province. To collect data, we utilized the Dark Personality Traits Questionnaire (Jennison & Webster, 2010), the Alienation Scale (Deen, 1961), and the Spiritual Well-being Scale (Golparvar et al., 2014).

The research data were analyzed using statistical methods, specifically analysis of variance and the independent t-test.

Results: The results indicated that prisoners convicted of vandalism exhibited higher levels of dark personality traits and feelings of alienation compared to those without vandalism convictions. Additionally, spiritual well-being was significantly lower among prisoners with vandalism ($P < 0.01$).

Discussion and conclusion: These findings have significant implications for pathology, prevention, and the implementation of psychological, social, and spiritual training to address vandalism among prisoners and modify its contributing factors.

Keywords

Dark personality traits, Feeling of Alienation, Spiritual Well-Being, Vandalism.

Corresponding Author's E-mail

zsn.psy@gmail.com

مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی در افراد با و بدون گرایش به وندالیسم

نویسندگان

عباس ابوالقاسمی^۱، سیده زهرا سید نوری^{۲*}، مرتضی ذاکری^۳، رضا قربانی^۴

۱. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. abolghasemi1344@guilan.ac.ir

۲. دکتری تخصصی روان‌شناسی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول)

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، مرکز آموزش و پژوهش منطقه ۱۰ سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، رشت، ایران. m_zakeri94@yahoo.com

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، مرکز آموزش و پژوهش منطقه ۱۰ سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، رشت، ایران. gisom108@yahoo.com

چکیده

مقدمه: هدف این پژوهش مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی در افراد با و بدون گرایش به وندالیسم بود.

روش: این پژوهش پیمایشی، با طرح علی مقایسه‌ای انجام شد. جامعه پژوهش حاضر، شامل تمامی افراد ساکن در زندان‌های استان گیلان در سال ۱۴۰۰ بود. نمونه پژوهش حاضر ۳۸۰ زندانی با و بدون وندالیسم (۱۸۰ نفر با وندالیسم و ۲۰۰ نفر بدون وندالیسم) بود که از میان زندانیان ساکن در زندان‌های استان گیلان شناسایی و انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها، از پرسش‌نامه صفات تاریک شخصیت (جنیسون و ویستر، ۲۰۱۰م)، مقیاس بیگانگی (دین، ۱۹۶۱م) و مقیاس بهزیستی معنوی (گل‌پرور و همکاران، ۱۳۹۳) استفاده شد. داده‌های پژوهش با روش‌های آماری تحلیل واریانس و آزمون تی مستقل تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج: نتایج نشان داد که صفات تاریک شخصیت و احساس بیگانگی در زندانیان با وندالیسم بیشتر و بهزیستی معنوی در زندانیان با وندالیسم نسبت به زندانیان بدون وندالیسم کمتر است ($P < 0/01$).

بحث و نتیجه‌گیری: این یافته‌ها تلویحات ضمنی برای آسیب‌شناسی، پیشگیری و کاربرد آموزش‌های روان‌شناختی، اجتماعی و معنوی برای مقابله با وندالیسم در زندانیان و تعدیل عوامل آن دارد.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۲/۰۸/۳۰

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۰۲/۱۶

کلیدواژه‌ها

رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی، بهزیستی معنوی، وندالیسم.

پست الکترونیکی

نویسنده مسئول

zsn.psy@gmail.com

این مقاله از طرح پژوهشی مصوب در سازمان‌های زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی استان گیلان استخراج شده است.

مقدمه

[۹،۱۰]. رگه‌های تاریک شخصیت نشان‌دهنده ویژگی‌های شخصیتی نفرت‌انگیز (یعنی سایکوپاتی، خودشیفتگی و ماکیاولیسم) است که هسته تاریک مشترکی دارند و شامل سازگاری کم و رفتار ضداجتماعی می‌شوند [۱۱]. ماکیاولیسم با تمایل به دست‌کاری افراد دیگر برای دستیابی به اهداف شخصی، سایکوپاتی با سردی عاطفی، تکانشگری و پرخاشگری و خودشیفتگی با نگاه بزرگ به خود و کم‌توجهی به خواسته‌های دیگران ارتباط دارد [۱۲]. پژوهش‌های قبلی نشان دادند، این ویژگی‌ها با مشکلات فردی و اجتماعی مختلف مرتبط است [۱۳،۱۴].

باوجوداینکه پژوهش‌ها نشان داده‌اند بین وندالیسم و رگه‌های تاریک شخصیت ارتباط وجود دارد؛ اما در مورد اینکه کدام‌یک از صفات تاریک شخصیت بیشترین نقش را در رفتارهای انحرافی دارد، در پژوهش‌ها تفاوت وجود دارد. برای مثال: در پژوهشی که توسط میکائیلی منیع و همکاران [۱۵]، بر روی ۸۵ زندانی مرد و ۸۵ غیرمجرم انجام شد مشخص شد، در گروه مجرم (زندانیان) سطح صفات آزارنده اجتماعی (سایکوپاتی، خودشیفتگی و ماکیاولیسم) بالاتر از گروه غیرمجرم بود و بیشترین تفاوت مربوط به ویژگی خودشیفتگی بود. در پژوهش اسزابو و همکاران [۱۶]، تنها ماکیاولیسم پیش‌بینی‌کننده قابل‌توجهی برای افکار خلاق بدخواهان در قالب آسیب‌رساندن به مردم بود. این در حالی بود که نتیجه پژوهش پچرو و همکاران [۱۷]، نشان داد، عامل سایکوپاتی صفات سه‌گانه تاریک قوی‌ترین پیوندهای علی فرضی مهم را با پیامدهای ضداجتماعی/جنایی و به دنبال آن خودکنترلی ارائه می‌کند. این نشان می‌دهد، بازداری رفتاری، یا یک ناتوانی اصلی در تنظیم رفتار، برای درک بزهکاری و آسیب‌شناسی روانی بیرونی نقش اساسی دارد. در مقایسه، مؤلفه بین فردی ویژگی‌های شخصیت تاریک، مانند ماکیاولیسم و خودشیفتگی، برای درک جرم در درجه دوم اهمیت قرار دارند.

یکی دیگر از متغیرهایی که با رفتارهای وندالیستی ارتباط دارد، احساس بیگانگی است [۱۸]. مشکل بیگانگی که منجر به رفتارهای ضد اجتماعی و بزهکارانه می‌شود، علیرغم تلاش‌های روزافزون برای انجام آن، از بین نرفته و یا به طور قابل‌ملاحظه‌ای کاهش نیافته است. این موضوع همچنان موضوعی است که نه تنها بر بعد اجتماعی افراد، بلکه بر سلامت جسمی و روانی آنها نیز تأثیر می‌گذارد

زندانیان طیف وسیعی از رفتارهای پرخاشگرانه همچون خشونت نسبت به دیگران، خودکشی یا تلاش برای انجام آن، آسیب عمدی به خود، مصرف مواد و رفتار جنسی پرخطر انجام می‌دهند که می‌تواند پیامدهای منفی‌ای برای آنها و دیگران به همراه داشته باشد؛ بااین‌حال تعداد کمی از مجرمان که به طور مستمر به انجام رفتارهای خشونت‌آمیز می‌پردازند مسئول اکثر خشونت‌های زندان هستند و تمایل به رفتار خشونت‌آمیز به میزان نامتناسبی دارند، یکی از این رفتارهای ناپه‌نجان در میان زندانیان، رفتارهای وندالیسمی است [۱،۲،۳].

وندالیسم تخریب عمدی اموالی است که با شرارت انجام و موجب ضرر و زیان می‌شود. وندالیسم تخریب اموال عمومی است. فرهنگ لغت، وندالیسم را به‌عنوان اعمالی باهدف آسیب‌رساندن و تخریب آثار هنری و سایر اقلام ارزشمند (آسیب به طبیعت و غیره) یا خسارت و تخریب به روشی خشن و شرورانه تعریف می‌کند [۴]. وندالیسم یا تخریب اموال عمومی یک بیماری جهانی خرابکاری در سده حاضر و رفتاری عمدی و آگاهانه است که بیشتر معطوف به اشیاء عمومی و بی‌جان و نوعی تهاجم غیرمستقیم فیزیکی و مسکونی برای کاهش احساسات است. وندالیسم، احساس شکست یا راهی برای رسیدن به آرزوها است که به‌نوبه خود آسایش عمومی را نقض می‌کند [۵]. رفتارهای وندالیسمی شامل آسیب مجرمانه، بدشکل کردن، انجام نقاشی زشت و بدنما است [۶]. خودنمایی، تربیت خانوادگی، هیجانات روحی و روانی، بافت محل سکونت و گروه همسالان از عوامل مؤثر بر گرایش به وندالیسم هستند [۷]. وندال، بدون هدف مادی فقط خشم خود را با آسیب رساندن به اموال عمومی ابراز می‌کند و هزینه‌های سنگینی را بر جامعه، مالیات‌دهندگان، مدیریت شهری و سایر متولیان امر برای تعمیر یا تعویض ظروف، ابزار و وسایل آسیب‌دیده تحمیل می‌کند. درواقع با چنین رفتارهای انحرافی و مخرب نه تنها به جامعه بلکه به خودشان هم آسیب می‌رسانند [۵].

ویژگی‌های شخصیتی یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر رفتارهای وندالیستی است [۸]. در این میان رگه‌های تاریک شخصیت از جمله متغیرهایی است که با انحرافات اجتماعی و رفتارهای بزهکارانه (وندالیستی) ارتباط دارد

برخوردارند، پژوهش محمد و بنس [۳۱]، نشان داد که دین‌داری مسلمانان به‌عنوان یک عامل محافظتی در برابر بزهکاری عمل می‌کند. حسن و همکاران [۳۲]، پیشنهاد کردند که باهدف قراردادن رشد معنویت و راهبردهای مقابله مؤثر به‌عنوان عوامل محافظ در برابر استرس می‌توان به کاهش مشکلات سلامت روان و مشکلات رفتاری افراد جامعه کمک کرد. پژوهش صفائی‌راد و همکاران [۳۳]، هم نشان داد که بین بهزیستی معنوی و سلامت روانی همبستگی منفی و معناداری وجود دارد و بهزیستی مذهبی می‌تواند سلامت روانی را پیش‌بینی کند. ماهی و همکاران [۳۴]، در پژوهشی نتیجه نگرفتند هرچه سلامت روان در افراد بالاتر باشد بهزیستی اجتماعی هم بیشتر خواهد بود. در پژوهش جعفری و همکاران [۳۵]، هم مشخص شد که بین بهزیستی معنوی و شکایات جسمانی، اضطراب، اختلال در عملکرد اجتماعی و افسردگی ارتباط معناداری وجود دارد.

در مجموع وندالیسم یا تخریب عمدی متعلقات و اموال عمومی یکی از مخاطرات اجتماعی است که آسیب جدی به منابع و امکانات عمومی وارد می‌کند. هزینه جبران چنین آسیبی نه تنها شامل هزینه‌های مالی؛ بلکه شامل هزینه‌های اجتماعی و روانی هم می‌شود. حضور در محیطی با دیوارهای خط‌خطی و زخمی و با نوشته‌های مختلف، تأثیر بسیار منفی‌ای بر روح، روان و روحیه افراد دارد. هزینه مالی بهبود خسارت‌های ناشی از وندالیسم و همچنین هزینه‌های انسانی مربوط به ناراحتی و مزاحمت‌های ناشی از آن کافی است تا [۳۶، ۶، ۷] اهمیت توجه به این موضوع و پیامدهایش جدی گرفته شود و برای رفع آن تلاش شود. با توجه به اینکه بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده به بررسی رفتارهای وندالیستی در نوجوانان و دانش‌آموزان پرداخته‌اند و پژوهش‌هایی که در رابطه با زندانیان انجام‌شده بیشتر به بررسی رفتارهای پرخاشگرانه پرداخته‌اند. علاوه بر این پژوهشی که به مقایسه این سه متغیر بر زندانیان بپردازد یافت نشد و متغیرها به طور غیر مستقیم در بیشتر پژوهش‌ها مورد بررسی قرار گرفتند، همچنین با توجه به جدید بودن این حیطه در روان‌شناسی شخصیت؛ پژوهش حاضر باهدف مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی در افراد با و بدون گرایش به وندالیسم انجام شد.

[۱۹]. فرهنگ اصطلاحات روانشناسی انجمن روان‌پزشکی آمریکا [۲۰]، بیگانگی از خود را به‌عنوان فاصله‌گذاری عاطفی قابل‌توجه نسبت به خود می‌داند. فرد از خود بیگانه غالباً از توصیف فرآیندهای درون روانی خود بی‌اطلاع است یا تا حد زیادی قادر به توصیف آن نیست. درواقع، احساس بیگانگی از خود به طور خاص منعکس‌کننده احساس دل‌سرد شدن از خود و قطع ارتباط با دنیایی است که فرد در آن زندگی می‌کند [۲۱]. بر اساس پژوهش نبوی و همکاران [۲۲]، بیانگی از خود می‌تواند با بروز رفتارهای وندالیستی مرتبط باشد. ادونل و همکاران [۲۳]، دریافتند انزوای خود بیگانگی تا حدی واسطه رابطه بین قرار گرفتن در معرض خشونت و ناسازگاری روانی - هیجانی است. در پژوهش میرزایی و افشاریان [۲۴]، هم مشخص شد که از میان ابعاد از خود بیگانگی روانی تنها متغیر احساس انزوای اجتماعی می‌تواند رفتارهای جامعه‌ستیزانه نوجوانان را پیش‌بینی کنند.

از دیگر متغیرهایی که با رفتارهای وندالیستی ارتباط دارد، بهزیستی معنوی است [۲۵]. بهزیستی معنوی یک فرد احساس رضایت فرد است که از درونش نشأت می‌گیرد و مستقیماً با کیفیت زندگی او مرتبط است [۲۶]. بهزیستی معنوی به‌عنوان حالتی پویا است که به فرد کمک می‌کند تا به رشد و ایجاد زندگی خوب همراه با شادی درونی دست یابد و با شناخت زندگی مرتبط با امر مطلق شامل بهشت و پیشینیان، به ایجاد یک رابطه هماهنگ با دیگران و غلبه بر موانع زندگی، به معنا و هدف زندگی دست یابد [۲۷]. بهزیستی معنوی شامل بعد دینی (ارتباط انسان با خدا)، بعد فردگرا (ارتباط انسانی با خودش)، و بعد جهان‌مداری مادی (ارتباط انسان با دیگران و طبیعت) است که بعد ارتباط انسان با خدا مهمترین بخش تعریف سلامت معنوی و مهمترین مؤلفه و شاخص سلامت معنوی است. ارتباط انسان با خود، دیگران و طبیعت، مختص سلامت معنوی نیست، زیرا این مؤلفه‌های سلامت معنوی در سلامت روانی و اجتماعی نیز وجود دارد [۲۸]. در پژوهش مظفری و حجازی [۲۹]، مشخص شد که بهزیستی معنوی و مذهبی می‌تواند در کاهش رفتارهای پرخطر جوانان زندانی مؤثر باشند. نتیجه پژوهش قدم‌پور و همکاران [۳۰]، حاکی از آن بود که نوجوانان بزهکار از هوش معنوی، بهزیستی معنوی و حمایت اجتماعی کمتری نسبت به نوجوانان عادی

روش

این پژوهش پیمایشی، با طرح علی مقایسه‌ای انجام شد. زندانیان با و بدون وندالیسم در متغیرهای مورد مطالعه مقایسه شدند. در این پژوهش زندانیان با و بدون وندالیسم به‌عنوان متغیر مستقل و رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی به‌عنوان متغیرهای وابسته هستند.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه افراد ساکن در زندان‌های استان گیلان در سال ۱۳۹۹ بود. تعداد زندانیان استان گیلان طبق آخرین آمار سه‌ماهه سوم سال ۱۳۹۹ توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی گیلان، ۷۷۰۰ نفر است.

نمونه پژوهش حاضر ۳۸۰ زندانی با و بدون وندالیسم (۱۸۰ نفر با وندالیسم و ۲۰۰ نفر بدون وندالیسم) بود که به‌صورت در دسترس از میان زندان‌های استان گیلان شناسایی و انتخاب شدند. برای تعیین حجم نمونه از برنامه نرم‌افزاری Power G استفاده شد [۳۷]. با در نظر گرفتن آلفای ۰/۰۵ و سطح قابل قبول توان آزمون برابر با ۰/۸۰ و اندازه اثر ۰/۵۰، حجم نمونه معادل ۲۴۰ نفر (هر گروه ۱۲۰ نفر) به دست آمد. اما به‌منظور افزایش اعتبار بیرونی برای گروه وندالیسم ۱۸۰ نفر و گروه بدون وندالیسم ۲۰۰ نفر در نظر گرفته شد.

ملاک‌های ورود در پژوهش عبارت بود از: الف. رضایت مددجو برای شرکت در پژوهش، سکونت در زندان حداقل ۳ ماه. ملاک‌های خروج: فقدان بیمارهای روانی و جسمی مزمن (با پرسش از شرکت‌کننده‌ها). نقص در تکمیل پرسش‌نامه‌ها است.

۳-۴ ابزارها

۱. مقیاس بیگانگی از خود

مقیاس بیگانگی^۱ توسط دین^۲ در سال ۱۹۶۱ م ساخته شده است. این مقیاس ۲۴ آیتم دارد و هر آزمودنی به این آیتم‌ها به‌صورت کاملاً موافق (۵)؛ موافق (۴)؛ نظری ندارم (۳)؛ مخالفم (۲) و کاملاً مخالف (۱) پاسخ می‌گویند. بر اساس این شیوه نمره‌گذاری، کسب نمره بالاتر در این مقیاس نشانگر میزان بیشتری از احساس بیگانگی در

آزمودنی است. مقیاس بیگانگی از سه خرده مقیاس تشکیل شده است: الف. بی‌هنجاری (۶ پرسش)، ب. احساس ناتوانی (۹ پرسش)، و ج. احساس انزوا (۹ پرسش). در مطالعه دین [۳۸]، ضریب پایایی دونیم سازی کل مقیاس ۰/۷۸ گزارش شده است. در پژوهش شفیع‌آبادی و ولی نوری [به نقل از ۳۹]، ضریب آلفای کرونباخ مقیاس بیگانگی دین ۰/۸۱ و ضریب همبستگی این مقیاس با مقیاس خود پنداره راجرز ۰/۴۰ به دست آمد ($P < 0/01$). در پژوهش حاضر ضریب پایایی این مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد.

۲. پرسش‌نامه صفات تاریک شخصیت

این پرسش‌نامه توسط جنیسون و وبستر^۳ (۲۰۱۰) به‌منظور تهیه نسخه کوتاهی برای سنجش صفات تاریک شخصیتی ساخته شد که دارای ۱۲ گویه است و به‌صورت ۷ گزینه‌ای (کاملاً مخالفم=۱، تا حدی مخالفم=۲، کمی مخالفم=۳، نظری ندارم=۴، کمی موافقم=۵، تاحدی موافقم=۶ و کاملاً موافقم=۷) درجه‌بندی می‌شوند. نتایج چهار مطالعه سازندگان مقیاس جنیسون و وبستر نشان داد این مقیاس روانی و اعتبار زیاد و قابل قبولی دارد. سازندگان اصلی ضریب پایایی باز آزمایشی را برای کل مقیاس و همچنین زیر مقیاس‌ها در دامنه‌ای از ۰/۷۶ تا ۰/۸۷ به دست آوردند. در ایران یوسفی و پیری [۴۰]، ضریب باز آزمایشی پرسش‌نامه برای کل مقیاس در دامنه بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۰ و ضریب همسانی درونی در دامنه‌ای از ۰/۶۸ تا ۰/۷۷ به‌دست آمده است. همچنین ضرایب همبستگی نمره کل صفات تاریک شخصیت با خودشیفتگی، ۰/۵۷؛ با جامعه‌ستیزی، ۰/۴۲ و با ماکیاولیسم، ۰/۵۵ بود. همچنین همبستگی بین این پرسش‌نامه و مقیاس اعتیادهای رفتاری به‌عنوان اعتبار پیش‌بین معنی‌دار به دست آمد. در پژوهش حاضر ضریب پایایی این مقیاس طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد. در پژوهش بشرپور و همکاران [۴۱]، مقدار پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ و پایایی مرکب برای کل مقیاس صفات تاریک شخصیت به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۸۴ به دست آمد.

۳. مقیاس بهزیستی معنوی

مقیاس بهزیستی معنوی توسط گل پرور و همکاران

1. Alienation Scale.

2. Dean.

3. Jonason & webster.

گیلان مراجعه و پرونده زندانی‌ها مورد مطالعه گرفت. ابتدا افراد با و بدون وندالیسم توسط مددکاران اجتماعی زندان‌ها معرفی شدند. معیارهای مددکاران برای شناسایی وندال‌ها بر اساس وجود گزارش و شواهد مکرر رفتارهای مخرب آگاهانه مانند خراب کردن وسایل داخل بندها، دیوارها، و محیط و فضای عمومی زندان مانند سرویس‌های بهداشتی و غیره به مددکاران بود. سپس با مراجعه به مددجویان، ابزار تحقیق در اختیار زندانیان قرار گرفت و از آنها خواسته شد که به‌دقت پرسش‌ها را مورد مطالعه قرار داده و پاسخ متناسب با وضعیت خود را مشخص نمایند. سرانجام داده‌های جمع‌آوری تجزیه و تحلیل شدند. لازم به ذکر است از میان ۵۰۰ پرسش‌نامه داده‌شده، ۴۴۰ عدد آن برگشت داده شد و ۶۰ پرسش‌نامه به علت نقص در تکمیل کنار گذاشته شدند و در نهایت ۳۸۰ پرسش‌نامه در تحلیل نهایی بررسی گردیدند. داده‌های جمع‌آوری‌شده با تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا)، و آزمون تی مستقل تحلیل شدند.

یافته‌ها

[۴۲] تدوین‌شده است. این مقیاس ۱۰ پرسش دارد که به‌صورت مقیاس لیکرت (از خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴ و خیلی زیاد=۵) نمره‌گذاری می‌شوند. این مقیاس براساس تحلیل عاملی اکتشافی بر روی کارکنان یک مجموعه کاری در تهران ساخته شد و یک عامل کلی استخراج شد که در مجموع ۵۷/۵ درصد کل مقیاس تبیین گردید. ضریب همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ و ضریب پایایی باز آزمایی به ترتیب ۰/۷۸ و ۰/۸۰ گزارش شده است. همبستگی بین مقیاس بهزیستی معنوی و سرمایه معنوی ۰/۵۰ به دست آمد ($P < 0/05$). بین بهزیستی معنوی سالمندان غیر ساکن در سرای سالمندان، و سالمندان ساکن در سرای سالمندان تفاوت معناداری به دست آمد ($P < 0/05$). در پژوهش حاضر ضریب پایایی این مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد.

نحوه جمع‌آوری داده‌ها

برای اجرای پژوهش حاضر، پس از اخذ مجوز از سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی، به زندان‌های استان

جدول ۱. فراوانی و درصد ویژگی‌های جمعیت‌شناختی

بدون وندالیسم		با وندالیسم		متغیر	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۲۴/۷	۴۹	۳۷/۶	۶۷	مجرد	وضعیت تأهل
۶۲/۶	۱۲۴	۴۲/۷	۷۶	متأهل	
۱۲/۶	۲۵	۱۹/۷	۳۵	مطلقه	
۲۳/۹	۴۷	۲۳/۷	۴۱	ابتدایی	وضعیت تحصیلی
۳۸/۶	۷۶	۵۰/۳	۸۷	راهنمایی - دبیرستان	
۱۰/۷	۴۴	۱۶/۸	۲۹	دیپلم	
۴/۷	۳۰	۹/۳	۱۶	لیسانس	
۳۱/۳	۵۷	۲۵/۹	۴۵	۱	ترتیب تولد
۴۰/۶	۷۴	۵۱/۳	۸۹	۲-۳	
۲۷/۸	۴۶	۲۵/۵	۴۰	۴ و بیشتر	
۶۰/۳	۱۲۰	۷۷/۷	۱۳۹	بله	سابقه
۳۹/۷	۷۹	۲۲/۳	۴۰	خیر	
۳۳/۵	۶۶	۳۶/۳	۶۵	مواد مخدر	نوع
۶۶/۵	۱۳۱	۶۴/۷	۱۱۴	سرقت - درگیری	

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی متغیرها در زندانی‌ها با و بدون وندالیسم

کشدگی	چولگی	بدون وندالیسم		با وندالیسم		متغیر	
		SD	X	SD	X		
۰/۳۶	۰/۸۳	۴/۵۸	۷/۵۹	۵/۸۲	۱۰/۷۵	ماکیاولیسم	رگه‌های تاریک شخصیت
۱/۳۸	۰/۵۰	۵/۱۶	۹/۶۳	۵/۶۱	۱۳/۵۸	سایکوتیک	
-۰/۳۹	۰/۱۶	۷/۲۳	۱۵/۶۴	۵/۱۰	۱۹/۸۴	ضداجتماعی	
۰/۳۲	۰/۴۵	۴/۵۷	۳۴/۸۶	۱۱/۴۶	۴۴/۴۵	کل	
۰/۱۲	۰/۲۱	۲/۶۴	۵/۲۸	۲/۹۴	۶/۳۴	بی‌هنجاری	احساس بیگانگی
-۰/۳۶	-۰/۴۳	۲/۳۹	۴/۸۲	۲/۳۶	۵/۰۳	احساس ناتوانی	
۰/۱۴	۰/۲۹	۲/۴۲	۴/۶۰	۲/۶۶	۴/۹۶	احساس انزوا	
-۱/۰۲	-۰/۱۱	۵/۴۷	۱۴/۶۷	۶/۱۵	۱۶/۳۶	کل	
۰/۳۶	-۰/۴۵	۹/۲۲	۳۷/۲۷	۸/۵۸	۳۳/۵۹	بهزیستی معنوی	

سه متغیر (F=۰/۸۲، P=۰/۵۵) برقرار است. همچنین نتایج آزمون لوین نیز حاکی از رعایت مفروضه همگنی واریانس در همه متغیرها بود (P>۰/۰۵).

نتایج آزمون لامبدای ویکلز نشان می‌دهد، ترکیب خطی رگه‌های سه‌گانه تاریک شخصیت (F=۲۵/۷۰)، مؤلفه‌های احساس بیگانگی (F=۴/۱۰) و (F=۳۲/۱۲)، در دو گروه معنی‌دار است (P<۰/۰۱)، با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده ۱۹/۴ درصد از واریانس رگه‌های تاریک شخصیت، ۳/۶ درصد از واریانس احساس بیگانگی و ۲۳/۶ درصد از واریانس بهزیستی معنوی ناشی از وندالیسم است.

در جدول بالا میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد بررسی آمده است. با توجه به اینکه مقادیر کشدگی و چولگی کمتر از ۲± است توزیع نمرات متغیرها تقریباً بهنجار است.

قبل از اجرای تحلیل واریانس چندمتغیره، مفروضه‌های توزیع بهنجار همگنی واریانس و همگنی کواریانس بررسی شد. با توجه به اینکه در تمامی متغیرها چولگی و کشدگی بین ۲± قرار داشت، متغیرها دارای توزیع نرمال هستند. با توجه به نتایج آزمون ام باکس، مفروضه برابری ماتریس کواریانس در رگه‌های تاریک شخصیت (F=۱/۲۸، P=۰/۲۷) و مؤلفه‌های احساس بیگانگی (F=۰/۸۱، P=۰/۵۷) و نمره کل

جدول ۳. نتایج تحلیل واریانس تک متغیری نمرات رگه‌های تاریک شخصیت در زندانی‌ها با و بدون وندالیسم

متغیر	SS	Df	MS	F	P	مجذور اتا	توان
ماکیاولیسم	۸۲۹/۲۴	۱	۸۲۹/۲۴	۳۰/۴۷	<۰/۰۰۱	۰/۰۸۶	۱
سایکوتیک	۱۲۵۳/۱۹	۱	۱۲۵۳/۱۹	۴۳/۲۱	<۰/۰۰۱	۰/۱۱۸	۱
ضداجتماعی	۱۴۳۱/۴۳	۱	۱۴۳۱/۴۳	۳۶/۱۲	<۰/۰۰۱	۰/۱۰۱	۱

داد که میانگین نمرات کل رگه‌های تاریک شخصیت در افراد دارای گرایش وندالیسم از افراد بدون گرایش به وندالیسم بیشتر است (t=۸/۷۸، P<۰/۰۰۱). با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده ۱۹/۳ درصد از واریانس کل رگه‌های تاریک شخصیت ناشی از وندالیسم است.

نتایج تحلیل واریانس در جدول ۳، نشان می‌دهد که مؤلفه‌های رگه‌های تاریک شخصیت در دو گروه تفاوت معناداری دارند (P<۰/۰۵). مجذور اتا نشان می‌دهد که ۸/۶ درصد از واریانس ماکیاولیسم، ۱۱/۸ درصد از واریانس سایکوتیک، و ۱۰/۱ درصد از واریانس ضداجتماعی، ناشی از وندالیسم است. همچنین نتایج آزمون تی مستقل نیز نشان

جدول ۴. نتایج تحلیل واریانس تک متغیری نمرات عوامل روان‌شناختی در زندانی‌ها با و بدون وندالیسم

متغیر	SS	Df	MS	F	P	مجدور انا	توان
بی‌هنجاری	۹۴/۷۷	۱		۱۲/۲۵	۰/۰۱	۰/۰۳۵	۰/۹۴
احساس ناتوانی	۳/۸۵	۱		۰/۶۸	۰/۴۱	۰/۰۰۲	۰/۱۳
احساس انزوا	۱۰/۴۴	۱		۱/۶۲	۰/۲۰	۰/۰۰۵	۰/۲۵

شکاف و فاصله زیادی بیفتد رفتار او در بافت جامعه تحمل نمی‌شود و باعث طرد او می‌شود [۴۳].

بنا به نظر کوهن، زمانی که فرد احساس طرد و انزوا می‌کند که بعدی از ابعاد احساس بیگانگی است تلاش می‌کند تا این احساس منفی را در خود از بین ببرد؛ بنابراین احتمال دارد، به رفتار خلاف‌کارانه بپردازد تا از این طریق به احساس خوشی و لذت دست یابد [۴۴]. همچنین می‌توان گفت؛ افرادی که احساس بیگانگی می‌کنند و حس پوچی، انزوا، ناتوانی و بی‌زاری نسبت به خود دارند احتمال بیشتری دارد که به رفتارهای غیرانطباقی نسبت به جامعه بپردازند تا افرادی که تفکر و حس مثبتی نسبت به جامعه دارند؛ بنابراین احساس بیگانگی می‌تواند نقش پررنگی در انجام رفتارهای غیرانطباقی داشته باشد [۴۵].

نتایج پژوهش همچنین نشان داد، زندانیان با وندالیسم از زندانیان بدون وندالیسم ویژگی‌های ماکیاولیسمی، سایکو پاتی و خودشیفته بیشتری دارند. نتایج حاصل از پژوهش حاضر با پژوهش‌های میکائیلی منیع و همکاران [۱۵] و به طور ضمنی با نتایج پژوهش‌های اسزابو و همکاران [۱۶] و پچرو و همکاران [۱۷] همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت؛ خودشیفتگی از طریق مسیر متوالی نقص در همدلی، تخلف را پیش‌بینی می‌کند؛ به این صورت که خودشیفتگی بالا منجر به همدلی شناختی پایین و همدلی شناختی پایین منجر به همدلی عاطفی پایین می‌شود و می‌تواند در ارتکاب به جرم نقش داشته باشد می‌شود [۴۶]. اگرچه فقدان همدلی به یک فرد خودشیفته «چراغ سبز» برای ارتکاب یک عمل مجرمانه می‌دهد، احساس اولیه سزاوار بهترین‌ها بودن هم، ممکن است یک عنصر ضروری برای ارتکاب به جرم در افراد خودشیفته باشد [۴۶].

پژوهش‌های متعددی درباره‌ی تمایز بین جنبه‌های متظاهر و آسیب‌پذیر خودشیفتگی انجام‌گرفته است [۴۷، ۴۸]. خودشیفتگی آسیب‌پذیر شامل: احساس حقارت،

نتایج تحلیل واریانس در جدول ۴، نشان می‌دهد که مؤلفه‌های رگه‌های احساس بیگانگی در دو گروه تفاوت معناداری دارند ($p < 0/05$). مجدور انا نشان می‌دهد، $3/5$ درصد از واریانس بی‌هنجاری ناشی از وندالیسم است. همچنین نتایج آزمون تی مستقل نیز نشان داد، میانگین نمرات احساس بیگانگی در افراد دارای گرایش وندالیسم از افراد بدون گرایش به وندالیسم بیشتر است ($P < 0/01$ ، $t = 2/55$). با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده $2/1$ درصد از واریانس کل احساس بیگانگی ناشی از وندالیسم است.

نتایج آزمون تی مستقل نیز نشان داد، میانگین نمرات بهزیستی معنوی در افراد دارای گرایش وندالیسم از افراد بدون گرایش به وندالیسم بیشتر است ($P < 0/01$ ، $t = 3/56$). با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده $3/7$ درصد از واریانس بهزیستی معنوی ناشی از وندالیسم است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی در افراد با و بدون گرایش به وندالیسم انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که احساس بیگانگی از خود در زندانیان با وندالیسم از زندانیان بدون وندالیسم بیشتر است. این یافته به طور ضمنی با نتایج پژوهش‌های [۱۸، ۲۲، ۲۳، ۲۴] همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت؛ زمانی که فرد قواعد و قوانین برای رفتار خود ندارد دچار آشفتگی می‌شود و این موضوع در حالات و رفتار او آشکار می‌گردد و احتمال اینکه فرد در چنین حالتی دست به رفتاری انحرافی و خلاف قواعد جامعه بزند افزایش می‌یابد. در بالاترین حد، این رفتار ممکن است به شکل احساس از خودبیگانگی متجلی شود. احساس از خودبیگانگی باعث می‌شود که فرد دچار احساس جدایی از هر آنچه در گذشته به آن اتصال داشت شود؛ بنابراین زمانی که بین رفتار فرد زندانی با رفتارهای بهنجار

فعال‌ساز رفتاری در نظریه گری همخوانی دارد که در آن پرداختن افراد به فعالیت‌هایی مانند پرخاشگری، خرابکاری رابط و مصرف مواد موجب رهایی دوپامین در مسیر مزولیمبیک و در نتیجه کسب لذت می‌شود که همین امر می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد و تداوم رفتارهای وندالیسم شود.

حساسیت‌نداشتن به تنبیه و مشکل در تعویق رفتارهای پاداش‌جویانه با وجود احتمال بالای تنبیه از ویژگی‌های افراد با رفتارهای ضد اجتماعی است. از لحاظ زیستی می‌توان علت این موضوع را به نقص در سیستم فعال‌سازی رفتاری نسبت داد. تصور بر این است که واکنش‌پذیری پایین سیستم بازداری رفتاری با بی‌حساسیتی به تنبیه/تهدید و اضطراب‌نداشتن سبب افزایش رفتارهای پاداش‌جویی می‌شود؛ بنابراین در نظر نگرفتن پیامدها و مجازات رفتارهای منفی می‌تواند سبب بروز رفتارهای تکانشی در این افراد شود [۵۰].

همچنین در مورد بالاتر بودن صفت ماکیاولیسم در زندانیان با وندالیسم می‌توان گفت ماکیاولیسم به‌عنوان پیگیری اهداف خود به هر قیمتی توصیف می‌شود و با میل به دست‌کاری روان‌شناختی (مهندسی افکار) دیگران همراه است [۵۱]. افراد دارای این ویژگی‌ها اغلب سرد، بی‌عاطفه و دست‌کاری‌کننده هستند و به‌طور کلی بی‌توجهی به احساسات دیگران دارند. ماکیاولیست‌ها تمایل به بی‌اخلاقی دارند و تاکتیک‌های ناپسند خود را وسیله‌ای برای رسیدن به اهداف خود می‌دانند [۴۹].

افراد ماکیاولی را می‌توان با ویژگی‌هایی مانند فریب‌کار، متقلب، دروغ‌گو، خودخواه، استثمارگر، منفعت‌طلب، بدبین، بی‌تفاوت، از نظر عاطفی سرد، بی‌وجدان، بیش از حد رقابت‌پذیر و خودمحور توصیف کرد. افراد با ماکیاولی بالا دنیا را به‌عنوان مکانی رقابتی می‌بینند که در آن قوی‌ها بر ضعیفان تسلط دارند و در آن فرد باید از فرصت‌ها به‌محض ایجاد آن‌ها استفاده کند؛ بنابراین این تفکر و ویژگی‌ها می‌تواند در ایجاد رفتارهای مخرب و پرخاشگرانه آنها نقش داشته باشد [۵۲-۵۳]. همچنین از ویژگی‌های افراد ماکیاولیسم نبود همدلی، مشکل در دل‌بستگی در روابط بین فردی، دیدگاه مبتنی بر منافع شخصی است آنها با هرگونه سوءظن به رها شدن یا نا امید شدن با خشم شدید پاسخ می‌دهند [۵۳]. در نتیجه این افراد می‌توانند از رفتارهای مخرب جهت رسیدن به اهداف خود استفاده کنند.

ناتوانی و شرم می‌شود. به نظر می‌رسد که خودشیفتگان آسیب‌پذیر نسبت به ارزیابی دیگران بسیار حساس هستند و در نتیجه در تنظیم هیجانات و رفتارهای خود دچار اختلال هستند. همین امر می‌تواند موجب استفاده از راهبردهای مقابله‌ای ناسازگارانه از قبیل استفاده رفتارهای مخرب جهت کاهش هیجانات منفی و اجتناب از آنها شود که به طور موقت موجب کاهش این احساسات منفی در افراد می‌شود و از این رو سبب تقویت این رفتارها می‌گردد که با نظریه رفتارگرایی همخوانی دارد و در آن گریز از تنبیه و احساسات ناخوشایند یا کسب لذت می‌تواند سبب قوی‌شدن پاسخ نسبت به محرک‌های خاصی گردد و زمینه‌ساز ایجاد اعتیاد به آن محرک شود. همچنین افراد خودشیفته متظاهر تمایل دارند که توسط دیگران به رسمیت شناخته شوند و مورد احترام و تحسین قرار بگیرند و نیاز فراوانی به مورد توجه بودن و تثبیت عزت‌نفس بزرگنمایی شده خود دارند. از این رو رفتارهای تخریب‌گرانه را ابزار مناسبی در جهت پاسخ‌دادن به این نیازهای خود از قبیل نیاز به تحسین شدن می‌یابند.

علاوه بر این، افراد خودشیفته تمایل دارند، در زمانی که خودشان مورد تهدید قرار می‌گیرد احساس بزرگی نسبت به خود، احساس استحقاق و تمایل به سرزنش داشته باشند [۴۹]. خودشیفته‌ها تمایل کمتری به توجه نسبت به دیدگاه‌ها و احساسات دیگران دارند، مخصوصاً زمانی که احساس کنند این موضوع مانع رسیدن آنها به اهداف خودخواهانه آنها می‌شود. همچنین، این احتمال نیز وجود دارد که حبس ممکن است برخی از ویژگی‌های خودشیفتگی را افزایش دهد، یک الگوی دوطرفه ایجاد کند و سبب یک دور باطل برای افراد خودشیفته شود این امکان مستلزم بررسی تجربی است [۴۶].

در مورد بالاتر بودن صفت سایکوپاتی در زندان‌ها با وندالیسم نسبت به زندانیان بدون وندالیسم می‌توان گفت؛ سایکوپاتی با کنترل ضعیف تکانه، دروغ‌گویی بیمارگونه و نبود پشیمانی از اعمال ناشایست مشخص می‌شود [۴۹]. افراد سایکوپاتی ویژگی‌هایی مانند لذت‌جویی، خودکنترلی پایین، گرایش به دستاوردهای کوتاه‌مدت و فوری، گسست عاطفی، خصومت و بدبینی، را نشان می‌دهند، این ویژگی‌ها می‌توانند موجب گرایش به رفتارهای پرخطر، مخرب و تکانشی در این افراد شوند که این موضوع با مفهوم سیستم

تفاوت‌ها و ناهمگونی‌ها را فرصتی برای رشد یکدیگر محسوب نمایند؛ بنابراین وجود تفاوت‌های به وجود آمده در برخی از مؤلفه‌های فرهنگی در این پژوهش را می‌تواند به وجود تعارضات فرهنگی در فرد و جامعه ارتباط داد که این‌ها می‌توانند تأثیرات متقابلی را بر روی یکدیگر بگذارند.

در سطح فردی، دین در راستای وجدان انسانی، رفتار مطلوب را تأیید و رفتار منفی را رد می‌کند، همین مسئله می‌تواند سبب تقویت رفتار اخلاقی‌گرایانه و بی‌تمایلی به رفتار بزهکارانه گردد. در سطح جمعی می‌توان گفت، دین با تأثیر بر روان جمعی از طریق در نظر گرفتن هزینه اجتماعی ناشی از رفتار بزهکارانه می‌تواند در کاهش رفتار خلافکارانه تأثیر گذارد [۵۵]. علاوه بر این مشخص شده که تشویق و آموزش افراد بزهکار به حضور در برنامه‌های معنوی مختلف به آنها کمک می‌کند تا دیدگاه مثبتی در زندگی داشته باشند، به شیوه‌های اخلاقی زندگی باعزت، رشد فردی و تحصیلی و مقابله مؤثرتر پایبندتر شوند [۵۶].

جمع‌آوری داده‌ها از طریق پرسش‌نامه توسط کارکنان زندان که احتمال سوگیری در پاسخ را مطرح می‌کند، ناهمتاسازی گروه‌ها بر اساس نوع جرم، نبودن این پژوهش در راستای رویکردی خاص و بی‌توجهی به سطح‌بندی شدت رفتارهای وندالیستی از محدودیت‌های این پژوهش است. پیشنهاد می‌شود؛ برای جمع‌آوری داده‌ها، علاوه بر پرسش‌نامه، از مصاحبه و آزمون‌گره‌هایی غیر از کارکنان زندان استفاده گردد تا زندانی‌ها بدون بازداری و نگرانی پاسخ دهند. برای بررسی عوامل وندالیسم پیشنهاد می‌شود، پژوهشی به صورت تحقیق کیفی در زندانی‌ها صورت گیرد تا بتوان اطلاعات دقیق‌تری کسب نمود. کنترل متغیرهای جمعیت‌شناختی (سن، سابقه زندان و نوع جرم و غیره)، توجه به مدل یا رویکردی خاص و در نظر گرفتن شدت رفتارهای وندالیستی از پیشنهادات دیگر این پژوهش است. همچنین این یافته‌ها تلویحات ضمنی برای آسیب‌شناسی، پیشگیری و مداخلات روان‌شناختی، اجتماعی و معنوی برای مقابله با وندالیسم در زندانیان دارد.

***حمایت مالی:** این مقاله از طرح پژوهشی مصوب در سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی استان گیلان استخراج شده است. از مرکز آموزش و پژوهش این سازمان و کلیه همکارانی که ما را در این مسیر یاری کردند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

با این حال تناقضات بین وجود سه صفت تاریک شخصیتی شامل سایکوپاتی، ماکیاولیسم و خودشیفته در ایجاد رفتارهای پرخاشگرانه و منفی در تحقیقات مختلف [۱۵، ۱۶، ۱۷] می‌تواند ناشی از شباهت‌های زیاد بین این سه صفت با یکدیگر و زیربنای مشترک بین آن‌ها باشد که در تحقیقات مختلف به جای همدیگر مورد شناسایی واقع می‌شوند.

خودتنظیمی اهمیت بالایی در روابط بین‌فردی و همدلی دارد [۵۴]. به‌طور کلی زندانی‌های دارای وندالیسم، مشکلات زیادی در به تعویق انداختن تمایلات و تکانه‌های آنی خود دارند. این موضوع به این معنی است که به تأخیر انداختن پاداش‌های فوری برای رسیدن به پاداش‌های بلندمدت برای این افراد دشوار است حتی اگر انجام آن کار در بلندمدت با عواقب ناگواری همراه باشد. این موضوع از ویژگی‌های بارز افراد با صفات تاریک شخصیتی است که از مسائلی همچون بی‌باکی، نبود اضطراب و نگرش فاقد نگرانی رنج می‌برند و در پی کسب لذت‌های فوری هستند بی‌آنکه به عواقب آن‌ها توجهی کنند، همچنین از خودکنترلی پایینی برای کنترل امیال آنی خود برخوردارند، از این رو احتمال این‌که به رفتارهای مخرب رو بیاورند، بسیار زیاد است.

نتایج پژوهش نشان داد، بهزیستی معنوی در زندانی‌ها با وندالیسم از زندانی‌ها بدون وندالیسم کمتر است. این نتایج به طور ضمنی با نتایج پژوهش‌های [۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲] همسو است. در توجیه این یافته می‌توان گفت، تأثیر دین‌داری را می‌توان با تئوری کنترل اجتماعی توضیح داد که معتقد است مفهوم مجازات/پاداش الهی همراه با حمایت اجتماعی از یک دین رسمی می‌تواند مؤمنان را از ارتکاب جرم بازدارد [۲۵]. همچنین ارزش‌های فرهنگی بر شکل‌دهی و توجیه اعمال، باورها و اهداف فردی و گروهی تأکید دارند. ارزش‌های فرهنگی در تعیین سبک‌های زندگی مهم هستند و رواج داشتن یا نداشتن آن‌ها را می‌توان نمودی از سبک زندگی قلمداد کرد و الگوهای عمل، نگرش‌ها، پسندها و بیزارهای ماررا شکل می‌دهند و سبک زندگی به مفهوم انتخاب‌های عملی ما پیوندی اجتناب‌ناپذیر با ارزش‌های افراد دارد. بی‌شک ارزش‌های فرهنگی می‌تواند بر روی سبک زندگی افراد تأثیر داشته باشد. وقتی باورهای افراد از ریشه و ارزش‌های بالایی برخوردار باشند، قطعاً در شرایط خاص و بحرانی می‌توانند بهتر عمل نمایند و وجود

منابع

- 10-Buford C. The dark triad and dark behaviors: an analysis of the relationship between social networking sites, deviant behaviors, and the dark triad. a thesis submitted to the faculty of barry university in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of Science. miami shores; florida: 2022.
- 11-Wang C, Guo J, Zhou X, Shen Y, You J. The Dark Triad traits and suicidal ideation in Chinese adolescents: Mediation by social alienation. *Journal of Research in Personality*. 2023; 102: 104332. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2022.104332>
- 12-Costa Porfirio J, Luksevicius de Moraes Y, Richardson G. Do health beliefs link Dark Triad traits to COVID-19 behaviors? Replicating Nowak et al. (2023) in a Brazilian sample. *Personality and Individual Differences*. 2023; 200: 111910. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111910>
- 13-Lyons M. The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy in Everyday Life. Academic Press, London; 2019.
- 14-Brugués G, Caparrós B. Dysfunctional personality, Dark Triad and moral disengagement in incarcerated offenders: implications for recidivism and violence. *Psychiatr Psychol Law*. 2021; 29(3): 431-455. <https://doi.org/10.1080/13218719.2021.1917011>
- ۱۵- میکائیلی منیع ف، صالحی م، احمدی خویی ش. سه‌گانه تاریک شخصیت در افراد مجرم و غیر مجرم: خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی. *روانشناسی بالینی شخصیت*. ۱۳۹۹؛ ۱۱(۱): ۱۱۳-۱۲۶. <https://doi.org/10.22070/cpap.2017.15.1.113>
- 16-Szabó E, Körmendi A, Kurucz G, Cropley D, Olajos T, Pataky N. Personality Traits as Predictors of Malevolent Creative Ideation in Offenders. *International Journal of Behavioral Sciences*. 2022; 12: 242. <https://doi.org/10.3390/bs12070242>
- 17-Pechorro P, Curtis S, DeLisi M, Maroco J, Nunes C. Dark Triad Psychopathy Outperforms Self-Control in Predicting Antisocial Outcomes: A Structural Equation Modeling Approach. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*. 2022; 12(6): 549-562. <https://doi.org/10.3390/ejihpe12060041>
- 18-Lobato RM, García-Coll J, Moyano M. Disconnected Out of Passion: Relationship Between Social Alienation and Obsessive Passion. *Journal of Interpersonal Violence*. 2023; 38(1-2): 1950-1969. <https://doi.org/10.1177/08862605221094631>
- 1- Suresh BM, Practina M, Rajani P, Kuman CN, Madhusudhan S. Minds Imprisoned: Mental Health Care: Prison Publication, National Institute of Mental Neuro-Science. Bangalore; 2011.
- 2- Baias CV. The Epidemiology of Recurrent Violence and Its Relationship with Sentence Time in the Romanian Juvenile Prison System: A Two-Year Cohort Study. *Open Journal of Epidemiology*. 2022; 12: 12-30. <https://doi.org/10.4236/ojepi.2022.121002>
- 3- Billings SB, Hoekstra M. The Effect of School and Neighborhood Peers on Achievement, Misbehavior, and Adult Crime. *Journal of Labor Economics*. 2023. <https://doi.org/10.1086/720323>
- 4- Senjaya M, Pasundan U. Elements of Vandalism in Law Number 1 of 2023 Concerning the Criminal Code. *East Asian Journal of Multidisciplinary Research (EAJMR)*. 2023; 2(2): 673-682. <https://doi.org/10.55927/eajmr.v2i2.3024>
- ۵- هوشیاری د، اسماعیلی م، کلانتری درونکلا ک. تحلیلی بر کنترل کیفری در مقابله با وندالیسم. *پژوهشنامه حقوق کیفری*. ۱۴۰۱؛ ۱۳(۲۵): ۲۸۹-۳۱۴. <https://doi.org/10.22124/jol.2021.19258.2106>
- 6- Rezaee S, Arbi E. Vandalism in Tehran, Iran: Influence of some of the Urban Environmental Factors. *Journal of Design and Built Environment*. 2010; 6(1): 1-10. https://www.researchgate.net/publication/267559817_Vandalism_in_Tehran_Iran_Influence_of_some_of_the_Urban_Environmental_Factors
- ۷- سپهوند ر، عارف‌نژاد م، فتحی چگنی ف، سپهوند م. شناسایی و تبیین اثرگذارترین و اثرپذیرترین مؤلفه‌های مؤثر بر گرایش دانش‌آموزان به وندالیسم با روش دیمتال فازی (مورد مطالعه: دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان خرم‌آباد). *فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*. ۱۳۹۹؛ ۱۱(۲): ۱۸۱-۲۰۸. <https://doi.org/10.22059/japr.2020.289499.643354>
- 8- Jolliffe D, Farrington DP. The promotive relationship between personality and self-reported offending. *Psychology, Crime & Law*. 2022; 75: 37-45. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2022.2092620>
- 9- Moor L, Anderson J R. A systematic literature review of the relationship between dark personality traits and antisocial online behaviours. *Personality and Individual Differences*. 2019; 144: 40-55. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.02.027>

- 28-Ghaderi A, Tabatabaei SM, Nedjat S, Javadi M, Larijani B. Explanatory definition of the concept of spiritual health: a qualitative study in Iran. *Journal of Medical Ethics and History of Medicine*. 2018; 11(3). Explanatory definition of the concept of spiritual health: a qualitative study in Iran - PubMed
- ۲۹- مظفری ف، حجازی م. نقش بهزیستی معنوی و روانی در پیش‌بینی رفتارهای پرخطر جوانان زندانی شهر زنجان؛ <https://civilica.com/doc/1512348.۱۳۹۸>
- ۳۰- قدم‌پور ع، میردريکوند ف، مرادی‌زاده س. مقایسه هوش معنوی، بهزیستی معنوی و حمایت اجتماعی نوجوانان بزهکار و عادی. *نشریه اسلام و سلامت*. ۱۳۹۸؛ ۴ (۲): ۱۴-۲۴. <https://civilica.com/doc/1139726>
- 31-Mohammad T, Banse R. Muslim Religiosity and Juvenile Delinquency: A Systematic Review. *Adolescent Research Review*. 2023. <https://doi.org/10.1007/s40894-023-00206-y>.
- ۳۲- حسن ج، شیخان ر، محمودزاده ا، نیکرو م. نقش بهزیستی معنوی و راهبردهای مقابله‌ای در رفتارهای پرخطر نوجوانان. *اندیشه و رفتار در روان‌شناسی بالینی*. ۱۳۹۳؛ ۹ (۳۳): ۱۷-۲۶. <http://noo.rs/8cKL6>
- ۳۳- صفایی‌راد ا، کریمی ل، شوموسی ن، احمدی‌طهور م. رابطه بهزیستی معنوی با سلامت روان در دانشجویان. *مجله دانشگاه علوم پزشکی سبزوار*. ۱۳۸۹؛ ۱۷ (۴): ۲۷۴-۲۸۰. رابطه بهزیستی معنوی با سلامت روان در دانشجویان
- ۳۴- ماهی‌ش، منصوری م، حسن‌بیگی م. بررسی ارتباط سلامت روان با بهزیستی روان‌شناختی در میان دانشجویان دختر دانشگاه آزاد در سال ۱۳۹۱، [نخستین همایش ملی شخصیت و زندگی نوین]. سندج: ۱۳۹۱. <https://civilica.com/doc/164901>
- ۳۵- جعفری ع، دهشیری غ ر، سهرابی‌اسمرود ف، نجفی م. رابطه بین بهزیستی معنوی و سلامت روانی دانشجویان. *پژوهش‌های مشاوره تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره*. ۱۳۸۸؛ ۸ (۳۱): ۷۸-۶۵. <https://doi.org/10.22037/mhj.v6i21.11109>
- 36-Arefpour S, Anvari M, Miri G. An investigation into vandalism and its effects on urban beauty. *International Journal of Human Capital in Urban Management*. 2022; 7(3): 405-416. <https://doi.org/10.22034/IJHCUM.2022.03.09>
- 37-Faul F, Erdfelder E, Lang AG, Buchner A. G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*. 2007; 39: 175-191. <https://doi.org/10.3758/bf03193146>
- 19-Burdek A, Ławska W. Reasons for alienation leading to anti-social and delinquent behaviour among juveniles, according to the juveniles themselves. *Państwo i Społeczeństwo*. 2016; 4: 55-68. Reasons for alienation leading to anti-social and delinquent behaviour among juveniles, according to the juveniles themselves, "Państwo i Społeczeństwo" 2016, nr 4
- 20-APA Dictionary of Psychology; 2023. <https://dictionary.apa.org/self-alienation>
- 21-Køster A. Self-alienation through the loss of heteronomy: the case of bereavement. *Philosophical Explorations*. 2022; 25 (3): 386-401. <http://dx.doi.org/10.1080/13869795.2022.2051590>
- ۲۲- نبوی س ع، ملتفت ح، براتیان ع. بررسی عوامل مؤثر در بروز رفتارهای وندالیستی در میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان ایذه. *جامعه‌شناسی کاربردی*. ۱۳۹۰؛ ۲۲ (۳): ۸۳-۱۰۰. https://journals.ui.ac.ir/article_18235.html
- 23-O'donnell D, Schwab-stone M, Ruchkin V. The mediating role of alienation in the development of maladjustment in youth exposed to community violence. *Development and Psychopathology*. 2006; 18(1): 215-232. <https://doi.org/10.1017/s0954579406060123>
- ۲۴- میرزایی ع، افشاریان ن. رابطه کیفیت دل‌بستگی و ازخودبیگانگی روانی با رفتارهای جامعه‌سستیزانه در دانش‌آموزان. *فصلنامه علمی-پژوهشی خانواده و پژوهش*. ۱۳۹۶؛ ۱۴ (۴): ۶۷-۶۸. <http://noo.rs/S1ipr.۶۸-۴۷>
- 25-Gonçaves JPB, Lucchetti G, Maraldi EO, Fernandez PEL, Menezes PR, Vallada H. The role of religiosity and spirituality in interpersonal violence: a systematic review and meta-analysis. *Brazilian Journal of Psychiatry*. 2023; 45(2):162-181. <https://doi.org/10.47626/1516-4446-2022-2832>
- 26-Bai M, Lazenby M. A systematic review of associations between spiritual well-being and quality of life at the scale and factor levels in studies among patients with cancer. *Journal of Palliative Medicine*. 2015; 18: 286-98. <https://doi.org/10.1089/jpm.2014.0189>
- 27-Choi GH, Kim JH. Concept analysis of Korean spiritual health: Using a hybrid model. *The Journal of Korean Academic Society of Nursing Education*. 2021; 27: 117-131. <http://dx.doi.org/10.5977/jkasne.2021.27.2.117>

- 48-Jauk E, Weigle E, Lehmann K, Benedek M, Neubauer AC. The Relationship between Grandiose and Vulnerable (Hypersensitive) Narcissism. *Frontiers in Psychology*. 2017; 8: 1600. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01600>
- 49-Walters RL. "The Predictive Power of Machiavellianism, Emotional Manipulation, Agreeableness, and Emotional Intelligence on Counterproductive Work Behaviors". Browse all Theses and Dissertations. 2502; 2021. https://corescholar.libraries.wright.edu/etd_all/2502
- 50-Byrd AL, Loeber R, Pardini DA. Antisocial behavior, psychopathic features and abnormalities in reward and punishment processing in youth. *Clin Child Fam Psychol Rev*. 2014; 17(2): 125-56. <https://doi.org/10.1007/s10567-013-0159-6>
- 51-Christie R, Geis FL. *Studies in Machiavellianism*. Elsevier Inc; 2013.
- 52-Blötner C, Bergold S. The Machiavellian bully revisited: A closer look at differences and processes of Machiavellian bullying and cyberbullying perpetration. *Aggressive Behavior*. 2023; 49:568-579. <https://doi.org/10.1002/ab.22095> BLÖTNER and BERGOLD|579
- 53-Ináncsi T, Láng A, Bereczkei T. Machiavellianism and Adult Attachment in General Interpersonal Relationships and Close Relationships. *Eur J Psychol*. 2015; 11(1): 139-54. <https://doi.org/10.5964/ejop.v11i1.801>
- ۵۴-ابوالقاسمی ع، طاهری فرد م، کیامرثی آ. نقش رفتارهای خودتنظیمی در پیش بینی واکنش پذیری بین فردی زندانیان دارای اختلال شخصیت ضد اجتماعی. *روانشناسی بالینی و شخصیت*. ۱۳۹۹؛ ۱۱(۱): ۳۳-۴۳. <https://doi.org/10.22070/cpap.2020.2881>
- ۵۵-خسرو شاهی ق، جوادی حسین آبادی ح. تحلیل رابطه مؤلفه‌های هویت دینی و پیشگیری از جرم. *فصلنامه پژوهش حقوق کیفری*. ۱۳۹۵؛ ۵(۱۷): ۹۱-۱۲۵. تحلیل رابطه ی مؤلفه های هویت دینی و پیشگیری از جرم
- 56-Badiktsie Manzini T. The Support of Juvenile Offender Learners in Correctional Centre Schools: A Spiritual Wellness Perspective. *European Journal of Education*. 2020; 3(1): 90-105. <http://dx.doi.org/10.26417/213hbb91e>
- 38-Dean DG. "Alienation: its Meaning and Measurement." *American Sociological Review*. 1961; 26, 753-758. <https://psycnet.apa.org/doi/10.2307/2090204>
- ۳۹-ابوالقاسمی ع، نریمانی م. *آزمون‌های روانشناختی*. چاپ اول، تهران: انتشارات کیهان؛ ۱۳۸۵.
- ۴۰-یوسفی رحیم، پیری، فائزه. ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه دوجین کتیف. *مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران*. ۱۳۹۵؛ ۲۲(۱): ۶۶-۶۷. <http://noo.rs/fiWDI>
- ۴۱-بشرپور س، عبادی م، نریمانی م. نقش میانجی حساسیت به طرد در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و آشفتگی زناشویی. *فصلنامه مددکاری اجتماعی*. ۱۴۰۰؛ ۱۰(۲): ۵-۱۵. <https://www.magiran.com/p2405647>
- ۴۲-گل‌پرور محسن، دارایی نفیسه، خیاطان فلور. ساخت مقیاس سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی اسلامی. *دو فصلنامه انسان پژوهشی دینی*. ۱۳۹۳؛ ۱۱(۳۲): ۱۸۸/۱۶۷. <http://noo.rs/daBc9>
- ۴۳-فرهمنند م، جوادیان س ر، جلیلی پیرانی ش. نقش ازخودبیگانگی، تبعیض جنسیتی و داغ انگ در طرد زنان زندانی از تعاملات بین فردی. *فصلنامه مددکاری اجتماعی*. ۱۴۰۱؛ ۱۰(۴): ۵۷-۶۶. مقاله نقش ازخودبیگانگی، تبعیض جنسیتی و داغ انگ در طرد زنان زندانی از تعاملات بین فردی
- ۴۴-افشانی ع ر، جواهرچیان ن. بررسی نقش بیگانگی اجتماعی در وندالیسم در بین دانش آموزان دوره اول و دوم متوسطه شهر یزد. *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*. ۱۳۹۵؛ ۵(۲): ۱-۲۴. <https://doi.org/10.22108/ssoss.2016.20952>
- ۴۵-ناطق ز، افشانی، س ع ر. بیگانگی اجتماعی و گرایش به رفتارهای پرخطر (مطالعه موردی: شهر مشهد). *پژوهشنامه مددکاری اجتماعی*. ۱۳۹۵؛ ۳(۱۰): ۱۰۷-۱۴۴. <https://doi.org/10.22054/rjsw.2016.9373>
- 46-Hepper EG, Hart CM, Meek R, Cisek SZ, Sedikides C. Narcissism and empathy in young offenders and non-offenders. *European Journal of Personality*. 2014; 28: 210-291. <https://doi.org/10.1002/per.1929>
- 47-Zajenkowski M, Maciantowicz O, Szymaniak K, Urban P. Vulnerable and Grandiose Narcissism Are Differentially Associated with Ability and Trait Emotional Intelligence. *Frontiers in Psychology*. 2018; 9: 1606. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.01606>